

Галузь наук: педагогічні

Туровська І. О.

викладач кафедри української мови української мови та літератури,

завідувач відділення «Лікувальна справа»

Рівненського державного медичного коледжу

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛЕКСИЧНОЇ РОБОТИ З ФАХОВОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Фахова підготовка майбутніх спеціалістів медичної галузі передбачає вільне володіння фаховою термінологією, уведення її до медичного дискурсу, досягнення комунікативного ефекту як на рівні професійного спілкування, так і на рівні спілкування з пацієнтами (наприклад, діалоги лікаря з пацієнтами, які мають симптоми гострого респіраторного захворювання, симптоми гіпотонічної / гіпертонічної хвороби, симптоми захворювання органів кровообігу, захворювання органів травлення, внутрішніх органів). Зважаючи на те, що завданням сучасної вітчизняної вищої медичної освіти є формування навичок культури професійного спілкування, комунікативна компетенція працівників медичної галузі має передбачати не лише знання, які стосуються медичної галузі зокрема, суміжних галузей (біохімія, біофізика, психолінгвістика, психіатрія тощо).

Викладене вище дозволяє зробити узагальнення про те, що мовленнєва компетентність медичного працівника має насамперед ґрунтуватися на сформованому категорійно-поняттєвому апараті, а також доречного й раціонального їх використання під час продукування фахових текстів. Сформованість категорійно-поняттєвого апарату передбачає сформованість наукового медичного тезаурусу. Продукування медичного тексту на рівні достовірності, вмотивованості, обґрунтованості з позицій сучасної лінгвістичної науки забезпечує принцип *науковості*, реалізація якого сприяє досягненню достовірності, точної відповідності викладеного матеріалу тому,

що реально існує в житті та встановлено в науці, правильному розкриттю сутності явищ та їх ознак, характеристика їх співвідношень і зв'язків з іншими явищами» [2, с. 37–38].

У змісті фахової науково-предметної підготовки майбутніх медиків програма з фахової української мови передбачає ознайомлення з термінологічним апаратом медичної галузі, а також спостереження над їх семантичною валентністю, що уможлиблює активне продукування фахового тексту.

Розв'язання мети й завдань дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням (медична мова)» реалізується диференційовано за трьома взаємопов'язаними змістовими лініями: лінгвістичною (сприяє здобуттю знань про мову, ознайомленню з поняттями національної та літературної мов, ознаками літературної мови, мовою професійного спілкування як різновидом української літературної мови), комунікативною (забезпечує досконале володіння нормами сучасної української мови та підвищення мовної грамотності студентів), діяльнісною (уможлиблює безпосереднє моделювання медичного дискурсу).

Робота майбутніх медиків з термінологією передбачає засвоєння системи медичної лексики. Прикладом можуть слугувати вправи, спрямовані на розмежування значень і подальше правильне використання термінів, які перебувають у паронімічних відношеннях:

1. Завдання. Поясніть значення паронімів. Складіть репліки діалогу лікаря й пацієнта, використовуючи правильно пароніми.

Активация (нейрофізіологічний, психічний і хімічний процеси підсилення активності організму) – активізація; апендикс (анат. червоподібний відросток сліпої кишки людини та деяких хребетних тварин) – апендицит (мед. запалення апендикса); болісний (пов'язаний з переживаннями, тяжкий) – болючий (пов'язаний з фізичним відчуттям болю) – больовий (мед. пов'язаний з болем); дефект (вада, хиба, недолік, пошкодження, які здебільшого можна побачити або фізично відчутти на конкретному предметі) – недолік (недогляд, помилка у якій-небудь справі, діяльності окремої людини або організації).

2. Завдання. Поєднайте правильно пароніми з ад'єктивами / субстантивами.

Апендикс (анат. червоподібний відросток сліпої кишки людини та деяких хребетних тварин) – **апендицит** (мед. запалення апендикса): запалення..., видалити..., приступ..., хворіти на..., вирізати..., приступ....

Болісний (пов'язаний з переживаннями, тяжкий) – **болючий** (пов'язаний з фізичним відчуттям болю) – **больовий** (мед. пов'язаний з болем): ... замініня, ... стогін, ... рана, ... точка, ... відчуття, ... поріг.

Дефект (вада, хиба, недолік, пошкодження, які здебільшого можна побачити або фізично відчутти на конкретному предметі) – **недолік** (недогляд, помилка у якій-небудь справі, діяльності окремої людини або організації): на обличчі..., ... кісток, ... розуму, ... психіки, ... виховання.

Науково обґрунтоване розкриття суті лінгвістичних відомостей про пароніми сприяє розвитку й удосконаленню в студентів практичних умінь і навичок, розширенню наукового світогляду, навичок пошукового характеру, ознайомленню з новими підходами до вивчення мовних явищ. Сформованість термінологічного словника сприяє удосконаленню культури фахового мовлення медиків.

Література

1. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення : професійне і непрофесійне спілкування. А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. Донецьк: БАО, 2007. – 408 с.

2. Текучев А. В. Методика русского языка в средней школе. – 3-е изд., перераб. Москва : Просвещение, 1980. – 414 с.